

In memoriam: Андреј Митровић, критичар времена нетрпељивих¹

У Београду је у недеље невече преминуо историчар и дугогодишњи професор београдског Универзитета Андреј Митровић (77).

Читаву универзитетску каријеру, од 1961. до 2004. године, провео је на Филозофском факултету у Београду, где је предавао савремену историју Европе, Увод у историјске студије и бројне специјализоване курсеве, а 1987. године основао је Катедру за Општу савремену историју којој је био на челу до пензионисања.

Дописни члан Српске академије наука и уметности постао је 1988. године, а за члана Црногорске академије наука и уметности изабран је 2006. године.

Истраживао је, држао предавања на универзитетима и учествовао на научним скуповима и пројектима у Немачкој, Италији, Аустрији, Великој Британији, Француској, Швајцарској, Бугарској, Грчкој, Мађарској, САД, као и у свим некадашњим југословенским републикама.

Био је аутор више телевизијских емисија, попут серије „Време нетрпељивих“, а једно време и водитељ емисије „Кино око“. Октобарску награду града Београда за науку је добио 1975. године, престижну Хердерову награду за допринос историографији 2001. године, а медаљу „Константин Јиречек“ Друштва за Југоисточну Европу из Минхена 2004. године.

Објавио је више књига, међу којима: *Југославија на Конференцији мира у Паризу* (1969), *Време нетрпељивих* (1974), *Историјско у Чаробном брегу* (1977), *Продор на Балкан, Србија у плановима Аустроугарске и Немачке 1908–1918* (1981), *Ангажовано и лепо* (1983), *Расправљања са Клио* (1991), *О божјој држави и злом спасењу* (2007), *Култура и историја* (2008).

У интервјуу за Радио Слободна Европа 17. маја 1999. године – током ваздушних удара НАТО-а на СР Југославију – професор Митровић је говорио,

¹ Dragan Štavljanin, „Andrej Mitrović, kritičar vremena netrpeljivih“, у: *Radio slobodna Evropa*, 26.08.2013, <http://www.slobodnaevropa.org/content/in-memoriam-andrej-mitrovic-krticar-vremena-netrpeljivih/25086777.html>

између осталог, зашто су Срби ушли у 20. век као победници, а излазе из њега као поражени.

„Политика се ослања на неке трендове дугог трајања, као закаснело суочавање са собом. Балкан је кренуо у нову епоху такозване модерне, када је она била у пуном јеку. Али, модерна на Балкану није рођена, него је део природног историјског развика на подручју западне Европе“, казао је том приликом Митровић.

Митровић је тада, такође, подсетио на манипулације које су све диктатуре 20. века врло вешто изводиле.

„Погледајте Немце и Хитлера, Мусолинија, Стаљина. Шта је могао да уради свако од њих од свога народа? Сада смо у ситуацији да ова генерација прихвата и даље митологизира прошлост, постајући отров за сам народ. Уместо да нас прошлост научи да све оно кроз шта смо прошли јесте једно огромно и трагично искуство које се не сме идеализовати. То искуство стечено је уз огромне напоре и одрицања. То значи да нас ти напори обавезују да се не бавимо песмама из прошлости, него да градимо нове путеве, поштујући то стремљење ка Европи које, при том, траје чак од 1804. године“.